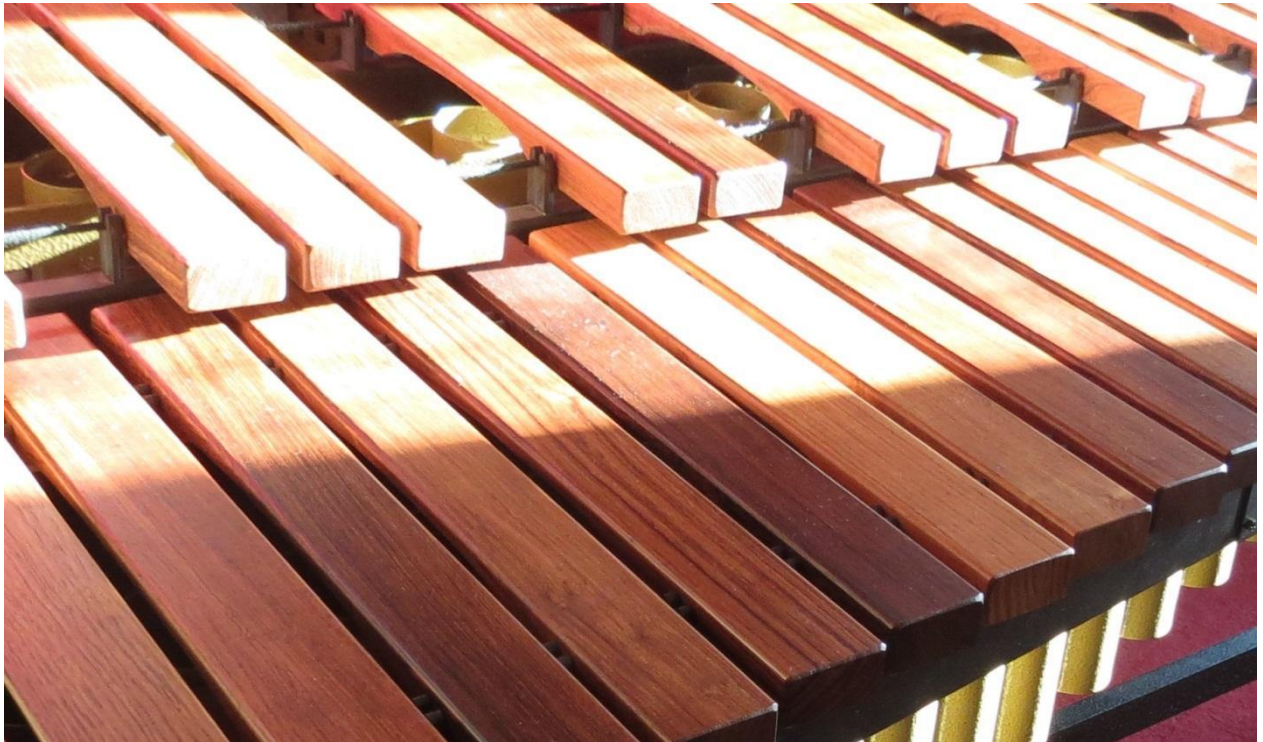

Geluid, stilte en muziek in de Palliatieve Zorg

Workshop voor
verpleegkundigen en vrijwilligers

Organisatie

Stichting Leerhuizen Palliatieve Zorg

Programmacommissie

Frans P.M. Baar, directeur en docent Leerhuizen Palliatieve Zorg, specialist ouderengeneeskunde en consulent palliatieve zorg

Kees Goedhart, adviseur en docent Leerhuizen Palliatieve Zorg, specialist ouderengeneeskunde en consulent palliatieve zorg, Lelie Zorggroep

Renske Boogaard, gespecialiseerd verpleegkundige palliatieve zorg, consulent palliatieve zorg, Lelie zorggroep

Marinus van den Berg, geestelijk verzorger, Rotterdam

Chantal den Burger, secretaresse Leerhuizen Palliatieve Zorg

Bestuur Leerhuizen Palliatieve Zorg

Dhr. mr. drs. A.J. Modderkolk, voorzitter

Dhr. drs. H. Stravers, directeur kortdurende zorg, LAURENS, Rotterdam

Dhr. J. van Geest, MBA-H MHCM, lid Raad van Bestuur Florence Den Haag

Dhr. H.J. van den Berg, Raad van Bestuur Lelie Zorggroep Rotterdam

Stichting Leerhuizen Palliatieve Zorg

Directie Frans P.M. Baar, specialist ouderengeneeskunde, consulent palliatieve zorg

Secretariaat Chantal den Burger

Oosterhagen 239

3078 CL Rotterdam

T 010 – 7535 804

F 010 – 7535 850

E info@leerhuizenpalliatievezorg.nl

I www.leerhuizenpalliatievezorg.nl

Hoewel bij het verzamelen en verwerken van de gegevens de uiterste zorgvuldigheid is betracht, kunnen de auteurs geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor zetfouten en andere onjuistheden.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden gewijzigd, veeleelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Leerhuizen Palliatieve Zorg, Rotterdam.

Welkom en inleiding

Binnen Leerhuizen Palliatieve Zorg zijn als aanvulling op de basiscursus Palliatieve Zorg de volgende themabijeenkomsten en workshops ontwikkeld:

- Zorg voor zorgenden
- De kunst van het waken
- Palliatieve sedatie
- Bewegen en beleven rond het sterfbed
- De taal van beelden en symbolen in de palliatieve zorg

Een belangrijke aanvulling op deze thema's is "Geluid, stilte en muziek".

Ons dagelijkse leven is immers gevuld - bewust en onbewust - met geluiden, stilte en muziek.

In deze workshop willen we oefenen met de effecten van geluid, stilte en muziek en er mee leren spelen voor onze dagelijkse praktijk.

Handvatten zullen worden aangereikt om in de dagelijkse (mini-)ontmoetingen met patiënten, hun naasten en collega's de kracht van geluid, stilte en muziek bewust te hanteren.

Ervaring met muziek of muzikaliteit is niet vereist: iedereen is regelmatig (ver)stil(d); geluiden zijn steeds om ons heen en kunnen ons positief en negatief prikkelen; muziek kan ons raken en inspireren om op een andere manier te bewegen of bewogen te worden.

Rotterdam, januari 2017

Lara Groen, muziektherapeute

“Music gives a soul to the universe, wings to the mind, flight to the imagination and life to everything”

Plato

“One good thing about music
when it hits you, you feel no pain”

Bob Marley

Praktische informatie

Leerdoelen

1. Bewustwording van de effecten van "geluid, stilte en muziek" binnen de palliatieve zorg.
2. Ontwikkelen van mogelijkheden om in de dagelijkse praktijk met patiënten en naasten bewuster om te gaan met geluid, stilte en muziek.

Specifieke doelen

1. *Weten*
 - a. Het herkennen/ kennen van wat een effect kan zijn van geluid, stilte en muziek op de patiënt, jezelf en de naaste in de situatie waar je werkt.
 - b. Weten wat de toegevoegde waarde kan zijn van een muziektherapeut(e).
2. *Begrijpen*
 - a. Inzien/invoelen waarom de bewustwording van geluid, stilte en muziek belangrijk is voor jou als hulpverlener in de palliatieve zorg.
 - b. Inzicht krijgen aan de hand van enige literatuurverwijzingen van de onderliggende concepten.
3. *Toepassen*
 - a. Concrete toepassingsmogelijkheden hanteren in het dagelijkse contact rondom en met patiënten en hierbij rekening houdende met hun voorkeuren.
 - b. De mogelijkheden en grenzen van patiënt, familie, jezelf en je collega's kennen.

Competenties

Kennis, Communicatie en Samenwerken

Doelgroep

Verpleegkundigen 3, 4 en 5 en vrijwilligers (werkzaam in verpleeghuis, ziekenhuis, hospice, thuiszorg).

Groep

maximaal 16 deelnemers

Vorm

Interactieve workshop

Onderwijs- materiaal

Reader met oefeningen, vragenlijst, enige literatuurverwijzingen.

Kosten

€60,-.

Tijdsduur

4 uur: van 13:30 tot 17:00 uur

Plaats

Regionaal Palliatief Centrum Laurens Cadenza-Zuid
Leerhuizen Palliatieve Zorg
Oosterhagen 239, 3078 CL Rotterdam

Over de Docent

Lara Groen studeerde saxofoon (klassiek) aan het Rotterdams Conservatorium en Kunstzinnige Therapie Muziek aan de Hogeschool Leiden. Zij deed veel podiumervaring op door te remplaceren in o.a. het Rotterdams Philharmonisch Orkest en het Residentieorkest in Den Haag. Ook speelde ze kamermuziek in verschillende ensembles, waaronder saxofoonkwartetten. Het spelen in een saxofoonkwartet doet ze nog steeds met veel plezier. Ze gaf gedurende 21 jaar saxofoon les en ensemble les aan de Zeeuwse Muziekschool.

Sinds 2010 werkt Lara in Regionaal Palliatief Centrum Cadenza-Zuid en op andere locaties van Laurens als muziektherapeute. In dit vak speelt ze ook op veel andere instrumenten, zoals de piano, de lier, de gitaar, fluiten en op slagwerkinstrumenten. Ook zingt ze daar regelmatig bij voor gasten en tijdens herdenkingsbijeenkomsten.

Zij is als docent van Leerhuizen Palliatieve Zorg betrokken bij diverse cursussen en workshops.

Literatuur

1. The meaning of music therapy in palliative care, dr. C. Wenzel, 2014
2. Muziek als instrument in de palliatieve zorg, L. Groen, Pallium 2012
3. Muziek als medicijn, prof. J. Jeekel, Erasmus MC, 2012
4. Nota: Muziektherapie in de palliatieve zorg: A. Meersman, mei 2009
Rouwgroep 'stap voor stap', de meerwaarde van multi- disciplinaire samenwerking, Pallium, Thewissen, Groen en Brandt, april 2014

Programma

13.00 uur	Inloop
13.30 uur	Welkom en wie is wie Uitleg van het globale doel van de workshop en delen van verwachtingen
13.45 uur	Opdracht over eigen ervaringen met muziek, geluid en stilte in de Palliatieve Zorg
14.15 uur	Oefening met geluiden, brainstorm & achtergrondinformatie door docent.
14.45 uur	Pauze
15.15 uur	Oefening/opdracht: de geluiden in en rond Cadenza
15.45 uur	Bespreken van de opdracht, achtergrondinformatie door docent
16.30 uur	Oefening: Wat kun je zelf doen met geluid, stilte en muziek?
16.45 uur	Handreiking uitgewerkte opdrachten en evaluatie.
17.00 uur	Einde

BASISCURSUSSEN

Basisprincipes: 6 dimensies

lichamelijk/psychisch/sociaal/zingeving/samen keuzes maken/samen vooruit organiseren,
USD-R, Signaleringsbox, Zorgpad Stervensfase
verpleegkundigen niveau 3, 4 en 5, artsen, geestelijk verzorgers, paramedici, vrijwilligers, managers

THEMA-BIJEENKOMSTEN VERDIEPING WORKSHOPS

Advanced care planning; Afscheid en rouw in verschillende culturen;
Complementaire zorg; Communicatie en samenwerking;
Dementie en palliatieve zorg; De patiënt wil stoppen met eten en drinken; Geluid stilte & muziek;
Hoe om te gaan met (vragen over) kinderen van (groot)ouders die ernstig ziek zijn;
Instrumenten in de palliatieve zorg; Kunst van het waken; Managers en palliatieve zorg;
Palliatieve sedatie; REPOS; SBARR-Pallzorg; Taal van beelden en symbolen;
Thuis: PaTz-methodiek; Thuis: voorzitters en consultants PaTz;
Thuis: samenwerking en communicatie;
Zin van waken; Zingeving: hoe doe je dat; Zorg voor zorgenden

MULTIDISCIPLINAIRE MASTERCLASSES

Advanced care planning; Palliatieve Zorg voor artsen en verpleegkundigen niveau 5;
Bewegen en Beleven rondom het sterven;
Lijden en Dood in de filosofie; Levinas, zekerheid over onzekerheid;
Nietzsche, zelfreflectie met hulp van dynamiet;
Spiritualiteit in de palliatieve zorg;
Teaching the teacher

IN-COMPANY

Alle cursussen kunnen op verzoek
ook In-Company gegeven worden

PROJECTEN

(in samenwerking met Laurens, Lelie zorggroep, Florence, , NPZR&o, IKNL, Maasstadziekenhuis,
Erasmus MC, Hospice Demeter, ZonMw, KWF, Vilans, etc)

Palliatieve zorg in ziekenhuizen (o.a. ontwikkeling Palliatief team, Zorgpad Palliatieve Zorg, digitale
infrastructuur palliatieve zorg, scholing),
Palliatieve Thuiszorg (PaTz-methodiek, PaTz-Portal met Interventies & Tools, landelijke implementatie, SBARR
PZ, Utrechts Symptoom Dagboek-R met webapplicatie)
Palliatieve zorg in V+T (Kwaliteitskader PZ, Audit, Meet-instrumenten, digitaal Zorgpad Stervensfase)

www.leerhuizenpalliatievezorg.nl